

Selvityspyyntö/ Aluehallintovirasto/ Kotihoito

414/03.06.03/2021

Petu 07.09.2021 § 94

Aluehallintovirastoon on saapunut Euran kotihoidon kesätyöntekijöiden pätevyyttä koskeva tiedustelu, jossa esitetään huoli kouluttamattomien sijaisten palkkaamisesta. Yhteydenoton mukaan Euran kotihoidossa työskentelee ainakin kolme henkilöä samoissa tehtävissä, kuin lähihoitajatkin (osalistuen mm. lääkehoidon toteutukseen ja toteuttaen kotikäyntejä yksin kotihoidon asiakkaiden luona), vaikka heillä ei ole sosiaali- ja terveydenhuollon ammattitutkintoa. Lisäksi yhteydenotossa tuodaan ilmi, että kotihoidossa toimii joitakin ammattihenkilöitä, joiden osaamista ei ole asianmukaisesti varmistettu ja mm. lääkevirheitä esiintyy usein.

Aluehallintovirasto pyytää Euran perusturvalautakuntaa antamaan asiassa selvityksen, josta tulee erityisesti käydä ilmi:

- selvitys esitettyyn huoleen liittyen kouluttamattomien sijaisten käyttöön;
- sijaisten palkkaamisen periaatteet, perehdytys ja osaamisen varmistaminen ennen itsenäistä työskentelyä kotihoidossa;
- Euran kotihoidon henkilöstöluettelo (kesä-, heinä- ja elokuun ajalta), josta käy ilmi kunkin työntekijän nimi, tehtäväkuva, koulutus, koko-/osa-aikaisuus ja lääkeluvan myöntämispäivä;
- Selvitykseen tulee liittää kopiot kotihoidon kolmen viikon (kesäkuu 2021) toteutuneista työvuorotaulukoista, lääkehoitosuunnitelmasta, kotihoidon henkilöstön lääkehoitoluvista ja omavalvontasuunnitelmasta.

Sijaisten palkkaamisen periaatteet, perehdytys ja osaamisen varmistaminen Euran kunnassa

Vakituisten työntekijöiden poissaoloihin palkataan aina pätevä, koulutettu sijainen. Jos koulutettua sijaista ei ole saatavilla, voidaan sijaiseksi joutua tilapäisesti ottamaan kouluttamaton henkilö. Äkillisten poissaolojen (1-3 päivää) sijaisuuksiin käytetään Euran kunnan varahenkilöstöä aina, kun varahenkilö on varattavissa. Varahenkilöt ovat lähihoitajia. Lyhytaikaisiin sijaisuuksiin, esim. kesäaikana, voidaan käyttää myös lähihoitajaopiskelijoita, jotka ovat jo olleet kotihoidossa työharjoittelujaksolla. Nämä opiskelijat ovat saaneet perehdytystä lähihoitajan ohjauksessa ja tutustuneet mm. voimassa olevaan lääkehoidon suunnitelmaan. Työharjoittelut kestävät vähintään 5 viikkoa.

Jokaiselle uudelle sijaiselle järjestetään tarvittava perehdytys kokeneen lähihoitajan opastuksella. Perehdytys suunnitellaan jokaiselle erikseen, tarpeen mukaan, riippuen edeltävästä kokemuksesta. Lähihoitaja perehdyttää sijaista yhdessä työskentelemällä.

Euran kotihoidossa on työskennellyt pidemmän aikaa kolme kotiaavustajaa sekä lyhytaikaisesti yksi kesäapulainen ja yksi työkokeilussa ollut henkilö.

Kullekin heistä on räätälöity osaamiseen nähden soveltuva työnkuva. Työ on sisältänyt mm. aterioiden kuljettamista ja lämmittämistä, saunaan kuljettamista ja pesuissa avustamista sekä muita avustavia tehtäviä. Lyhytaikaisilla avustavilla työntekijöillä on pyritty vapauttamaan lähihoitajien työaika hoitotyöhön sekä vaativampiin asiakastehtäviin, koska vallitseva työvoimapula on vaikeuttanut töiden organisointia huomattavasti. Liitteenä tarkempi selvitys avustavista työntekijöistä henkilötietoineen ja toimenkuvineen.

Tilapäisenä sijaisena työskentelevä kouluttamaton henkilö voi osallistua lääkehoitoon lääkärimme allekirjoittaman (10.3.2020) lääkehoidon suunnitelman mukaisesti esimiehen harkinnalla lisäkoulutuksen ja/tai osaamisen varmistamisen jälkeen. Samoin toimitaan lähihoitajaopiskelijoiden kohdalla. Lähihoitajaopiskelijat sijaisena eivät pääsääntöisesti osallistu lääkehoidon toteutukseen, mutta osaamisen varmistuttua he voivat antaa asiakkaalle valmiiksi annosteltuja lääkkeitä. Osaamista varmistetaan näytöillä.

Euran kunta käyttää apteekin annosjakelupalvelua. Lääkejako dosettiin tulee esimerkiksi Marevanin tai tilapäisten antibioottien jakamiseksi. Kun asiakas siirtyy annosjakeluasiakkaaksi, siirtymävaiheessa kaikki lääkkeet jaetaan dosettiin. Lääkehoidon virheitä tapahtuu vaihtelevasti. Kesä-elokuussa 2021 lääkevirheilmoituksia kirjattiin 10 kpl (vrt. 31 500 kotikäyntiä), mikä on vähemmän kuin kesä-elokuussa 2020 (16 kpl). Näin ollen ei voida sanoa, että lääkevirheitä esiintyisi paljon tai useammin kuin aiemmin. Tyyppillisin lääkepoikkeama kotihoidossa on lääkkeiden antamatta jättäminen, jolloin joko ohje kotikäyntiä varten on ollut puutteellinen tai ohje on jäänyt hoitajalla lukematta. Luonnollisesti lääkevirheet pyritään minimoimaan jatkuvalla koulutuksella.

Euran kotihoidossa kaikki vakituiset toimet on täytetty vain lähihoitajilla ja sairaanhoitajilla. Jatkossakin rekrytointia toteutetaan samoilla periaatteilla. Sijaisiksi pyritään myös aina löytämään koulutettu lähihoitaja- ja (tai sairaanhoitaja), mutta tästä on välillä jouduttu tinkimään työvoimapulan takia. Kouluttamattomia sijaisia käytetään vain tilapäisesti. Kotiavustajan statuksella työskentelevät sijaiset eivät koskaan tee täysin samaa työtä, kuin lähihoitajat. Kotiavustajat ovat vapauttaneet lähihoitajaresurssia vaativampaan hoitotyöhön ja kotikäyntejä on jaettu sen mukaan. Pitkään kotiavustajina toimineilla henkilöillä on hyvä ammattitaito. Kesäapulaiseksi palkattu nuori ei työskennellyt missään vaiheessa yksin, vaan oli tilapäisenä apuna vanhustentaloilla, missä oli jatkuvasti paikalla myös muuta henkilökuntaa. Näin ollen asiakasturvallisuus ei ole vaarantunut kyseisten työntekijöiden takia.

Liitteet:

- Kotiavustajien toimenkuvat henkilötietoineen (ei julkisia, JulkL)
- Sairaanhoitajan toimenkuva
- Lähihoitajan toimenkuva
- Kotihoidon henkilöstöluettelo ja lääkeluvat (ei julkisia, JulkL)
- Kesäkuun toteutunut työvuorolista (ei julkisia, JulkL)
- Lääkehoitosuunnitelma
- Omavalvontasuunnitelma

Valmistelu ja lisätiedot: kotihoidon esimies Kirsi Nikula, puh. 044 422 4309, vanhus- ja vammaispalvelupäällikkö Henna-Riikka Seppälä, puh. 044 422 4385.

Ehdotus

Perusturvajohtaja:

Perusturvalautakunta toteaa, että Euran kotihoidon toiminta vastaa laissa asetettuja vaatimuksia. Perusturvalautakunta hyväksyy tehdyn selvityksen ja lähettää sen edelleen Aluehallintovirastoon.

Päätös

Perusturvalautakunta:

Päätösehdotus hyväksyttiin.
